No. 834. **DE TIJD.** 1850.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franco door het geheele Rijk. ☞*Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 14 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaats ruimte meer.

AMSTERDAM, 12 Januarij.

Overgaande tot de ontleding der overige Stukken betreffende de commissie van 12 November 1840, welke, behalve het eigentlijke, onzen lezers thans bekende Rapport van 19 Januarij 1841, dezer dagen aan de leden der Staten-Generaal van wege den tegenwoordigen minister van Binnenlandsche Zaken zijn rondgedeeld, kunnen wij ons niet weerhouden vooraf de openlijke hulde onzer erkentelijkheid te brengen aan dat edele drietal, welker houding in deze commissie, welker heldere en onbekrompene inzigten omtrent het lager onderwijs, en welker waardige taal heden eerst door deze publiek gemaakte Stukken openbaar zijn geworden, en die het levendigst gevoel van dankbaarheid voor hun uitnemend dienstbetoon in ons gemoed hebben opgewekt. Onze lezers zullen slechts kennis te nemen hebben van hetgeen wij ons voorstellen hun te dien aanzien in onze volgende artikelen mede te deelen, om dit ons gevoel van opregte erkentelijkheid ten volle te billijken, en, bedriegen wij ons niet, om het volkomen met ons te deelen.

Immers, indien het onbillijk ware te loochenen, dat regtsliefde en loyaal verlangen om opregtelijk te gemoet te komen in de gegrond bevondene bezwaren der Katholijken ter zake van het lager onderwijs, bij al de werkzaamheden der bedoelde commissie hebben voorgezeten, — het mag evenwel, van den anderen kant, niet verzwegen worden, dat alle leden dezer commissie niet een gelijk verlangen hadden om den triomf voor te bereiden van het eenig afdoende beginsel, waarop eene goede regeling van het lager onderwijs behoort te zijn gegrondvest en bij welks handhaving — alleen zoowel de noodige vorming der jeugd als de gemoedsrust der Katholijken gewaarborgd zijn. Wij hebben het in ons laatst voorgaand nommer gezegd: terwijl drie leden der commissie de verwezenlijking van dit beginsel — van het beginsel van eigene scholen — vorderden als de eenige voorwaarde, waarop de geschokte gemoederen bevredigd zouden kunnen worden, protesteerden hare drie overige leden met den meesten nadruk tegen die vordering. Om de verontruste gemoederen tot kalmte te brengen, achtten zij de voorgestelde maatregelen, de doelmatigheid van vele van welke wij ver zijn van te ontkennen, allezins voldoende, ja, zoo verwijderd waren zij van iets meer te willen toestaan dan deze maatregelen, »dat zij niet aarzelen te verklaren, tot onderscheidene van deze niet dan schoorvoetend te zijn toegetreden, in de hoop van door dat offer tot eensgezindheid en verbroedering te mogen medewerken (blz. 16).” Wat derhalve deze *helft* der commissie voorstelde, bepaalde zich tot ettelijke palliatieven, tot het waarborgen van eene betere naleving der wet van 1806 en der overige verordeningen op het lager onderwijs, tot het opwekken tot meerdere eerbiediging der Katholijken: verder echter ging het niet; de organisatie van het lager onderwijs, gelijk deze tot stand gebragt was door een door secten-geest vervoerd en oppermagtig school-bestuur moest ongedeerd en ongerept blijven, ja, zóó beducht waren baron v. d. Capellen de oud-minister van 1806, onder wiens bestuur de wet was ingevoerd, en zijne twee professorale medestanders, — zóó beducht waren zij, dat eene eenigzins gewijzigde regeling van het lager onderwijs de minste verandering mogt brengen in het raderwerk van het door hunne voorliefde beschermde mechanismus, dat zij, volgens hunne eigen verklaring »tot sommige maatregelen niet dan schoorvoetend zijn toegetreden.”

Het ware allertreurigst geweest, zoo tegenover deze — men vergeve ons het woord, — zoo tegenover deze bekrompene ingevingen eener slecht geplaatste voorliefde niet krachtig en waardiglijk betere inzigten vertegenwoordigd en gehandhaafd waren geworden. Men zou het dan twijfelachtig kunnen noemen, of het wel uitgemaakt was, dat, waarover de Katholijken zich steeds luide beklaagd hebben, dat aan de wet van 1806 altijd hare volkomene verwezenlijking is onthouden; men zou het dan niet geheel onbillijk kunnen noemen, dat ons, ook nà 1840, *ondanks* de duidelijke magtiging der genoemde wet, het regt op eigene scholen ten stelligste is ontzegd geworden. Maar wel ons, dat daaromtrent de volledigste inlichtingen in den boezem der Commissie gegeven zijn, — inlichtingen zoo zonneklaar, dat men willens blind is moeten zijn, om den helderen over dit punt opgeganen dag nacht te kunnen heeten. De uittreksels der Nota's aangeboden aan Z. M. den Koning door Mgr. van Wijckersloot, Mr. Groen van Prinsterer en baron van Hugenpoth, en vooral de uittreksels der bijlagen tot de Nota van den Hoogwaardigen Bisschop van Curium, de omvang van wiens reuzen-arbeid in de Commissie aan Z. Hoogw. den eerepalm zou verzekerd hebben, zoo deze hem niet veel eer gewaarborgd was door den voortreffelijken inhoud der vele door zijne hand overgelegde stukken, — al deze uittreksels welke wij in onze volgende opstellen voornemens zijn mede te deelen, zullen allen, wier oogen niet door hartstogtelijke vooringenomenheid gesloten zijn, daarvan ten zeerste overtuigen. Voor dezen zal het niet langer onzeker kunnen zijn 1°. of lager onderwijs, zonder vergunning tot het oprigten van lagere scholen, doelmatig is te achten; 2°. of zoodanige vergunning niet gegrond was, *a.* in de achtereenvolgende grondwetten, *b.* in de wet van 1806 en vele der latere besluiten op het punt van lager onderwijs.

Veel ligt ons nog op het hart wat wij aan deze voorafgaande beschouwingen zouden kunnen toevoegen. Welligt vinden wij later nog wel aanleiding daarvan het een en ander aan het oordeel van onze lezers te onderwerpen. Te lang hebben wij mogelijk hen reeds met onze eigene beschouwingen bezig gehouden; wij willen dus hun ongeduld niet meer op de proef stellen en toeven derhalve niet langer met hun te schenken nagenoeg de gansche Nota A op eenige weinige zinsneden na, die later gevoegelijker door ons kunnen behandeld worden:

„De ondergeteekende acht zich verpligt bij het rapport der Commissie eene afzonderlijke Nota te voegen, om daarin kortelijk te behandelen, zoowel de punten, waaromtrent hij tot de minderheid behoort, als voornamelijk het punt der afzonderlijke scholen voor de afzonderlijke gezindheden, over welke de Commissie gelijkelijk in gevoelen verdeeld is.

„Vooreerst, wat de bezwaren betreft, welker overweging Uwe Majesteit aan de Commissie heeft aanbevolen, deze zijn gewigtig, vooral ook omdat zij van godsdienstigen aard zijn. Uitgegaan van al de roomsch-katholijke Kerkvoogden, ondersteund door eigenhandig toegezonden klagten hunner geestelijkheid, bestaan zij in alle oorden van het Koningrijk. De Gedeputeerde Staten eener provincie hebben, op last hunner Provinciale Staten, evenzeer bezwaren ingezonden, en daar deze provincie katholijk is, en bijna alle bezwaren van den kant der Katholijken bestaan, is het te denken, dat, zoo in andere provincien de Katholijken zich op dezelve wijze hadden kunnen doen hooren, ook door Gedeputeerde Staten algemeen zoude geklaagd zijn geweest.

„Het is mij ook gebleken, dat er onder de Protestanten velen zijn, die bezwaren van godsdienstigen aard tegen het bestaande schoolwezen hebben, en die eenen verdediger in een van de leden der Commissie gevonden hebben.

„De klagenden maken dus ongetwijfeld het grootste gedeelte der natie uit; want het zijn niet *sommige naauwgezette*, maar BIJNA ALLE Katholijken, en daarenboven de naauwgezette Protestanten.

„Het moet derhalve van het grootste belang geacht worden, door spoedige en afdoende maatregelen aan de bezwaren te gemoet te komen.

„Wat de onderscheidene redeneringen van het rapport aangaat, betreffende de ingekomen bezwaren en den lof der verordeningen van den jare 1806, deze zal ik hier in het midden laten, mij houdende aan hetgeen deswege is ontwikkeld in de door mij overgelegde stukken, als zijnde:

1°. memorie van toelichting enz. (bijlage II);
2°. klagten der Katholijken enz. (bijlage III);
3°. nota tot toelichting van twee brieven enz. (bijlage IV);
4°. betoog dat eigen scholen niet in strijd zijn met de bestaande wetten enz. (bijlage V);
5° nadere toelichting (bijlage VI);

„Ten aanzien van de bij het rapport voorgestelde middelen om aan de bezwaren te gemoet te komen, heeft de ondergeteekende de navolgende bemerkingen.

„Tot wering van aanstootelijke boeken is ééne commissie van onderzoek en keuring voor het gansche Rijk voorgeslagen. Het komt den ondergeteekende voor, dat er in iedere provincie eene zoodanige commissie behoorde te zijn, en dat door het provinciaal bestuur eene lijst van gekeurde boeken voor de provincie moest gepubliceerd worden. Door het jaarlijks bijeenroepen dier commissie zou de lijst kunnen bijgehouden worden. Ééne commissie voor het gansche Rijk zal de werkzaamheden moeijelijk af kunnen, en de boekjes die eene afzonderlijke provincie betreffen, min goed kunnen beoordeelen.

„Het rapport wil de onevenredigheid der godsdienstige belijdenis in het getal der schoolopzieners wegnemen. Dan, naar het oordeel des ondergeteekenden, laat de bijvoeging: *zoo mogelijk* de deur tot nieuwe willekeur open; want waartoe moet zij anders dienen, dewijl die mogelijkheid aan geen twijfel onderworpen schijnt?

„De ondergeteekende acht het noodig, dat op plaatsen, waar slechts één onderwijzer is, altijd onderwijzers benoemd worden van die godsdienst-belijdenis, welke de groote meerderheid of bijv. twee derden van de bevolking is toegedaan; en waar meer onderwijzers zijn, dat men daar de evenredigheid zoo veel mogelijk in het oog houde, mits in beide gevallen steeds een genoegzaam bekwame gekozen worde. Dit schijnt hem, met de Gedeputeerde Staten van Noordbraband, de eenige weg, om het zoo noodige vertrouwen tusschen godsdienst-leeraars, ouders en kinderen van de eene, en de schoolonderwijzers van de andere zijde aan te kweeken. Dit zoude het mogelijk maken, om op vele plaatsen het ambt van koster met den onderwijzerspost verbonden te laten. Dit zoude gelegenheid geven, om op uren buiten den schooltijd de kinderen van de meerderheid der bevolking in zulke vakken te doen onderwijzen, welke zonder aanstoot of zonder groot gevaar van aanstoot op eene gemengde school niet kunnen behandeld worden, zoo als daar zijn: de bijbelsche, algemeene en vaderlandsche geschiedenis, het lezen van den bijbel, enz.

„De bewering, dat eene zoodanige beperking van benoembaarheid strijdig zou zijn met de Grondwet, die de belijders van alle godsdiensten gelijkelijk tot ambten benoembaar verklaart, schijnt niet gegrond. Die gelijke benoembaarheid veronderstelt toch genoegzame geschiktheid; en deze laatste kan men op goeden grond ontkennen in eenen onderwijzer, die eene andere gezindheid belijdt, dan de groote meerderheid der bevolking, welker kinderen bij hem school gaan. Daarenboven strekt de voorgestelde maatregel zich tot de belijdenis van alle gezindheden uit.

„Deze maatregel, ook aan Katholijken een zekerder vooruitzigt op aanstelling tot onderwijzers openende, zou hen aansporen, om meer eene loopbaan in te treden, waarin zij tot heden weinig hoop op vooruitgang hadden. Dit is eene der redenen, waarom, naar evenredigheid, weinig katholijke candidaten voor onderwijzersposten zich opdoen, en waarom dus ook niet vele Katholijken in het vak uitmunten. Eene andere reden is deze, dat zij, gelijk het rapport aanduidt, minder gelegenheid vinden om zich te bekwamen, en ik voeg er bij, om die loopbaan in te treden. De normale school toch, waar vele onderwijzers gevormd worden, heeft eene zoo protestantsche rigting, dat zij door Katholijken bijna niet kan bezocht worden. Ook kozen de onderwijzers, die, van den aanvang der meerdere vrijheid voor Katholijken af, meestal protestantsch waren, hunne kweekelingen en ondermeesters uit de belijdenis waartoe zij zelven behoorden. Die ongelijkheid van het getal van protestantsche onderwijzers werd niet weinig bevorderd daardoor, dat op zoovele plaatsen, zelfs waar de meerderheid katholijk is, het kosters-ambt in de protestantsche kerk met den onderwijzerspost verbonden was.

„Kon er besloten worden tot het oprigten, onder voldoende waarborgen van Staat en Kerk, van eene normale school tot opleiding van katholijke onderwijzers; wierd de vereeniging van eene kerkelijke bediening met den onderwijzerspost op de boven omschrevene wijze beperkt; zagen meer katholijke onderwijzers zich met standplaatsen voorzien, waar zij op hunne beurt jeugdige onderwijzers hunner gezindheid konden aankweeken, dan zouden vele oorzaken van klagten weggenomen zijn.

„Daartoe zoude, naar het inzien van den ondergeteekende, ook medewerken, dat op de gemengde scholen, in plaats van gebeden, slechts gezangen van godsdienstige, zedelijke, vaderlandsche en voor niemand hinderlijke strekking toegelaten wierden. Moeten de Katholijken bidden zonder kruisteeken te maken, dan worden zij gekrenkt; schrijft men het maken van het kruisteeken aan hen voor, dan is het te vreezen, vooral op scholen, waar de groote meerderheid van kinderen protestantsch is, dat dit tot ongelegenheden, als twist enz., aanleiding zal geven.

„Van niet minder aanbelang is het, den onderwijzers strengelijk te verbieden, van in hun onderwijs, hetzij door uitleggingen, vragen als anderzins, iets te mengen, dat de godsdienstbegrippen van eenige der aanwezige kinderen krenken of hen ten aanzien der zedelijkheid kwetsen kan.

„Over partijdigheid bij vergelijkende examens, zijn van onderscheidene plaatsen klagten ingezonden. Tot voorkoming van zulke partijdigheid schijnt het doelmatig, dat voortaan de schoolopzieners slechts voor den tijd van drie jaren benoemd wierden, behoudens hunne herkiesbaarheid. Hierdoor zou ook verhoed worden, dat lieden, die om ouderdom of andere redenen tot schoolopzieners weinig geschikt zijn, deze bediening blijven bekleeden.

„Heeft men, bij het rapport, in de voorgeslagene zamenstelling der plaatselijke schoolcommissien, getracht aan de belijders der onderscheidene gezindheden eenen waarborg te geven, zoo schijnt echter deze waarborg nog te ontbreken ten aanzien der normale school, indien zij namelijk tot opleiding van onderwijzers in alle gezindheden strekken moet. Ook deze moest, naar het oordeel van den ondergeteekende, aan zulk eene commissie onderworpen worden.

„Hoewel er nu hoop bestaat, dat, door inachtneming der bij het rapport en in deze nota voorgestelde maatregelen, de bezwaren wegens de gemengde scholen zullen ophouden, zoo moet echter de ondergeteekende de vrijheid nemen, om Uwe

Majesteit te verklaren, dat daardoor aan het ernstig verlangen van een zeer groot gedeelte Uwer Majesteits onderdanen nog niet is voldaan. Bijna alle Katholijken en vele naauwgezette Protestanten wenschen, dat hunne kinderen een onderwijs ontvangen, dat niet alleen onschadelijk is voor hunne godsdienstbegrippen, maar dat ook de inplanting daarvan aan hun kroost bevordert. Overtuigd van het regtmatige van dien wensch, heeft de ondergeteekende zich beijverd, om een plan zamen te stellen en aan de Commissie voor te dragen, waarin aan dezen wensch zoowel als aan de bezwaren over de gemengde scholen wordt te gemoet gekomen. In de onderscheidene boven aangeduide geschriften heeft hij dat plan ontwikkeld, toegelicht en verdedigd, en hij verstout zich de vrijheid te nemen, om die geschriften aan de aandacht van Uwe Majesteit aan te bevelen. Daardoor kan hij hier kort zijn, en zich tot de volgende bemerkingen bepalen.

„Wel verre van eene onbepaalde vrijheid in te voeren, heeft het systeem der eigene scholen de vraag zelfs der Kerkvoogden nog gematigd, en is het in den geest der Gedeputeerde Staten van Noordbraband.

„Daar de afzonderlijke scholen voor de afzonderlijke belijders der godsdienstige gezindheden alleen uit godsdienstige beweegredenen en om eene godsdienstige opvoeding der jeugd te bevorderen, gevraagd worden, zoo is het natuurlijk, dat die scholen aan de kerkgenootschappen waarborgen moeten aanbieden, dat er alles volgens de begrippen der gezindheid, voor welker belijders zij opgerigt worden, zal toegaan. Van daar de aanstelling, naar aanleiding van art. 1 der wet van 1806, van provinciale commissien, welke aanstelling, op voordragt der personen door de Kerkvoogden van de provincie waarvoor zij benoemd worden, aan Uwe Majesteit blijft voorbehouden."

. . . .

„Overigens is het geenszins de vraag van den ondergeteekende, dat eenig artikel der wet van 1806 worde afgeschaft of geältereerd, maar dat door nadere bepalingen van hetgeen de wet meestal opzettelijk onbepaald gelaten heeft, de toepassing ter voldoening van zoo talrijke en luide wenschen geregeld worde. — Gelijk bereids in art. 1 van het Koninklijk besluit van 27 Mei 1830 eene dergelijke regeling heeft plaats gehad, en nu nog door Uwer Majesteits Commissie eene nadere regeling van art. 42 der wet van 1806, door eene ampliatie van art. 1 van het besluit van 1830, gevraagd wordt, zoo wenscht de ondergeteekende nog andere bepalingen tot regeling van de uitvoering der wet.

„De ondergeteekende acht het onnoodig de verdenking af te weren, (dit was door de commissie in haar Rapport geïnsinueerd geworden) alsof domheid — en dat wel voorbedachtelijk, met bijoogmerken, waartoe zij zou moeten dienen — door zijn plan zou bevorderd worden. Zijn gansche voorgaande leven, aan een geheel ander doel gewijd, zijne stichtingen tot voortplanting van kennis, met den besten uitslag bekroond, hadden hem voor eene zoo beleedigende beschuldiging moeten vrijwaren.

„Dat de eigen scholen voor Katholijken gevaren van den kant van Rome zouden doen ontstaan, (eene andere insinuatie in het Rapport voorkomende) schijnt den ondergeteekende al te ver gezocht. Hij durft zich ten deze op Uwe Majesteit zelve beroepen, als die de Katholijken van Nederland en hunne burgertrouw heeft leeren kennen, en die wel overtuigd zal zijn, dat het Hoofd der Kerk, zoowel als zijn vertegenwoordiger alhier, geheel vreemd aan deze zaak zal blijven, als ook dat Zijne Heiligheid, wanneer die meent zijne stem te moeten doen hooren, zich bevlijtigt om rust en eendragt aan te kweeken, om de regten der Vorsten te handhaven, zelfs tegen dezulken die groote diensten aan den Heiligen Stoel bewezen hebben: getuige de heer *de Lamennais*, certijds de ijverigste voorstander des Pausen, thans hun bitterste vijand, omdat de Paus zijne oproerige leer veroordeeld heeft.

„Eene reden van groot gewigt, waarom de ondergeteekende de oprigting van eigene scholen eerbiedig maar dringend aan Uwe Majesteit aanbeveelt, is gelegen in de hoop die hij koestert, dat deze oprigting aan de aankweeking van eendragt en verdraagzaamheid onder Uwer Majesteits onderdanen zeer bevorderlijk zal zijn. De gedwongene vereeniging van kinderen, die tot de verschillende geloofsbelijdenissen behooren, op de scholen, geeft, zoo als de ondervinding getuigen kan, dikwijls aanleiding tot twisten, welke van de school soms tot de huisgezinnen overslaan. Het gevaar van zulke twisten wordt niet verminderd bij de onmiskenbaar toenemende ontwaking van het godsdienstig gevoel in Nederland. Dat gevoel moet geleid, moet ontdaan worden van de hartstogtelijkheid waarmede de altoos gebrekkige mensch hetzelve vermengt. Dit zal plaats hebben op zulke scholen, op welke de godsdienst, vrij in hare werking, het jeugdig gemoed doordringen kan van den pligt der naasten-liefde, van den pligt om alle menschen, ook hen die in godsdienst-belijdenis onderscheiden zijn, van harte te beminnen. Te ligter zullen deze lessen ingang vinden, wanneer de stemming van zoovele nu bekommerde Christenen, door de vervulling hunner godsdienstige wenschen, tot dankbaarheid zal neigen, en zij niet langer in eenen toestand verkeeren, die hunne gemoederen in gestadige onrust houdt.

„En welk eene wenschelijke, rust en tevredenheid bevorderende uitwerking zal de aanneming van mijn plan in Limburg te weeg brengen, dat nu reeds door zijne afgevaardigden in de Tweede Kamer heeft doen hooren, wat prijs men stelt op godsdienstige scholen, en dat — volgens getuigenis van een zijner geachtste landdekens aan den ondergeteekende, ook aan de Commissie medegedeeld — tot alle opofferingen van zijnen nieuwen toestand bereid is, maar niet zonder ontzetting zijne godsdienstige scholen verliezen zou!

„De ondergetekende meent hiermede zijne bijvoeging tot het rapport van Uwer Majesteits Commissie te kunnen besluiten, en voor alle overige bedenkingen tegen zijn plan naar de door hem ingeleverde geschriften te mogen verwijzen. Dit wil hij hier nog slechts bemerken, dat hij niet instemt met den raad aan Uwe Majesteit gegeven, om door een rondgaand schrijven de geestelijkheid aan te manen tot ijver in het geven van hetstellig godsdienstig onderwijs. Hij is niet overtuigd, dat de geestelijkheid deze soort van berisping verdiend heeft, en acht, dat, zoo zij verdiend ware, die met meer nut van elders zou uitgaan.

„De ondergeteekende heeft de volle overtuiging, dat de door hem voorgestelde maatregelen ieders regten ongeschonden laten, terwijl zij aan allen eene redelijke mate van vrijheid ten aanzien van godsdienstig onderwijs geven; zonder dat evenwel dezer belangen uit het oog verloren worden. Aan de wenschen der Kerkvoogden — hiervan is hij zeker — zou daardoor voldaan en gelijktijdig al de bezwaren der Katholijken weggenomen worden; terwijl hierin voor andere gezindheden geen regtmatig bezwaar gelegen is, aangezien het niemand grieven mag, dat de Katholijken gelijkelijk met de overige in het genot hunner regten gesteld worden, te minder daar zij met de overige gelijke lasten dragen.

„Naar zijn vermogen heeft de ondergeteekende met de uiterste belangstelling getracht den last, dien het aan Uwe Majesteit behaagd heeft hem mede op te leggen, te helpen uitvoeren. Mogen de werkzaamheden der Commissie Uwe Majesteit genoegzaam voorlichten. Mogen zij strekken om de zoo moeijelijke zaak van het lager onderwijs op gewenschten voet te brengen! De ondergeteekende durft zich de getuigenis geven, dat hij gepoogd heeft uit alle krachten daartoe mede te werken; dat hij daarbij niet anders dan het welzijn van Koning en Volk op het oog gehad, en in alles gemoedelijk geraden heeft.

„De Almagtige gebiede daartoe Zijnen zegen, en schenke den ondergeteekende nog lang het geluk te mogen zijn

„SIRE!

„'s Gravenhage,
„19 Januarij 1841.

„*Van Uwe Majesteit de gehoorzaamste*
„*dienaar en getrouwste onderdaan*,
„*(get.)* BON VAN WIJCKERSLOOTH,
„*Bisschop van Curium.*"

Men schrijft uit Zwolle:

»Volgens eene opgaaf in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* ontbreekt er nog eene som van *f* 100,000 aan de voorgenomene kanalisatie van Overijssel; wij kunnen echter met zekerheid zeggen dat die som nog slechts *f* 80,000 bedraagt. De regering dezer stad heeft ingeschreven voor *f* 15,000; en toch hebben wij nog eene vrees, deze n. l. dat wanneer er uit Holland niets wordt ingeschreven, in Overijssel alleen het ontbrekende niet zal aangevuld kunnen worden, en daarmede zou de zaak kunnen vallen, hetgeen te betreuren zou zijn, daar Overijssel alleen reeds ruim 5½ ton gouds uit provinciale, gemeentelijke en particuliere middelen heeft aangewezen.

»Zal dit werk, wij vragen het met overtuiging, minder weldaad voor Nederland zijn dan andere soortgelijke werken, die met een liefdadig doel worden daargesteld? Is het onverschillig dat misschien 100,000 broodelooze menschen uit alle oorden van ons vaderland, maar voornamelijk uit Zuid- en Noord-Hollandsche, Zeeuwsche en Vriesche poldergasten bestaande, aan den arbeid worden gezet en daaraan eenige jaren achtereen werk zullen vinden?

»Maar het geldt hier niet minder eene lucrative onderneming; wie toch zou willen beweren, dat de millioenen schats aan grondstoffen en transito goederen, die in den handel komen en vervoerd worden, niet in staat zouden zijn om van 11 tonnen gouds eene behoorlijke rente te verzekeren? Wij zouden met officieele cijfers kunnen aantoonen, dat bij eene opvolgende doortrekking van de kanalen van Almelo naar Lingen in de Eems, welke laatste lijn ook 8 tonnen gouds vordert, op die gezamenlijke kanalen jaarlijks voor *f* 175,000 aan afvaart- en sluis-gelden moet worden betaald, d. i. berekend naar het tegenwoordige vervoer per as en langs de gebrekkige rivier de Vecht en in verhouding tot het tarief op de Dedemsvaart."

Naar wij vernemen, hebben twee onzer stadgenooten, warme bevorderaars der schoone kunsten, het denkbeeld opgevat om in de nis in den voorgevel van ons schoone beursgebouw, een steenen Mercurius-beeld te plaatsen, en de vervaardiging daarvan op te dragen aan onzen talentvollen stadgenoot, den beeldhouwer Strackee; de kosten bij inteekening te bestrijden; aan welk denkbeeld de stedelijke regering hare volkomene goedkeuring heeft gehecht en dat vele ondersteuning schijnt te ondervinden. Wij juichen die gedachte van harte toe en durven vertrouwen dat elk die belang stelt in de bevordering der schoone kunsten, in een verdienstelijk kunstenaar en in de gepaste verfraaijing onzer stad, gaarne het zijne daartoe zal bijdragen. (*N. R. C.*)

BREDA, 10 Januarij. Ook hier ter stede werd jl. Maandag, door de gezamenlijke letterzetters, boekdrukkers, boekbinders en lettergieters vereeniging: *Door Eendragt zaamverbonden*, het Koppermaandagfeest, op eene gepaste en vrolijke wijze gevierd. Des avonds ten 9 ure vereenigden zij zich in de societeit *den Engel* aan eenen vriendschappelijken disch, waar niets dan gulle vrolijkheid heerschte, en men zoo, in proza als in poëzij, den uitvinder der boekdrukkunst herdacht. Deze vereeniging bestaat reeds een dertiental jaren, en is op die van Groningen na, de oudste van ons land; zij heeft ook ten doel, om aan hen die door ziekte aangetast worden, wekelijksche uitkeeringen te doen. Het feest werd besloten door een bal, dat tot laat in den nacht voortduurde. (*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 Jan. De Wetg. Vergadering had gisteren van het wets-ontwerp betrekkelijk de benoeming en afzetting der gemeente-onderwijzers, drie artikels aangenomen. Art. 1 bepaalt: »Het lager onderwijs in elk departement, is bijzonder geplaatst onder toezigt der Prefecten."

Art. 2 gewijzigd, en met eene bijvoeging, luidt aldus: »De gemeente-onderwijzers zullen benoemd worden door de arrondissements schoolcommissie, en door hetzelve gekozen of uit de bij het onderwijs werkzame leeken, of uit de leden van godsdienstige vereenigingen, die zich aan het onderwijs toewijden en door den Staat erkend zijn, betrekkelijk welke keuze zij zich voegen naar den uitgedrukten wensch van den gemeenteraad. Dezen wensch uitdrukkende, kan de gemeenteraad de kandidaten aanwijzen; niettemin kan de schoolcommissie kiezen, buiten de lijst, die haar daartoe mogt worden aangeboden. De onderwijzers zullen, voor de scholen behoorende tot de erkende niet-Katholijke gezindheden, gekozen worden uit lijsten van kandidaten, aangeboden door de Protestantsche of Israëlitische consistoriën." (Deze laatste zinsnede is er op het voorstel van Coquerel bijgevoegd).

Het derde artikel, geamendeerd door Salmon, bepaalt het volgende: »In de gevallen voorzien door art. 23 der wet van 22 Junij 1833, zal de Prefect de onderwijzers berispen of schorsen. Hij kan, na ingewonnen advies der arrondissements-schoolcommissie, hen afzetten, behoudens beroep van den afgezette op den Minister van Onderwijs in rade der Universiteit. Zoo de arrondissements-schoolcommissie haar advijs tien dagen, nadat het gevraagd is, niet gegeven heeft, kan de Prefect verder gaan."

De Wetgevende Vergadering heeft de discussie over dit ontwerp heden nog niet ten einde gebragt. Zij heeft een amendement aangenomen van Faultier, waarbij de prefect de bevoegdheid verkrijgt om de schorsing der schoolonderwijzers tot zes maanden te laten duren. Nog twee andere amendementen zijn door haar aangenomen; het een bepaalt dat de prefect alleen bij de schorsing de gedeeltelijke berooving van het tractement mag voegen; het andere dat de afgezette onderwijzer zijne functien niet mag voortzetten gedurende de instructie, die door zijne voorziening in regten gevorderd wordt. Deze drie amendementen, maken artikel 4 uit, dat met 378 tegen 213 stemmen is aangenomen. Nog heeft de commissie gevraagd dat men ook tot de geschorste onderwijzers mogt uitstrekken het verbod bij art. 5 aan de afgezette onderwijzers gedaan van eene afzonderlijke school op te rigten, in de gemeenten waar zij zijn geschorst. Dit voorstel is met 338 tegen 255 stemmen goedgekeurd.

De Montagne heeft zich gedurende deze debatten weder onderscheiden door een ontzettend gedruisch te maken. Sommige leden brulden zelfs overluid.

— Het schijnt zeker, dat tot de expeditie naar Montevideo besloten is. Als vlootvoogd blijft men noemen admir. Dubourdieu, en tot bevelhebber der troepen de kol. hertog van Montebello.

— Aangande het veel besproken blad *Napoléon*, waarvan nog slechts één nommer het licht heeft gezien verneemt men het volgende: Het is een Weekblad van acht bladzijden, elke van twee kolommen, fraai gedrukt en met een groot vignet aan het hoofd, dat den triomfboog, de Arc de l'Etoile, voorstelt. Men zegt, dat het bestuurd wordt door, ten minste onder den invloed staat van Briffaut, voormalig secretaris van den president der republiek en volksvertegenwoordiger; en de *Ordre* (zoo als wij gisteren zagen) komt er regt vooruit dat de President der Republiek zelf redacteur van het blad is.

— In eene bijeenkomst, gisteren ten huize van Mgr. den aartsbisschop van Parijs gehouden, alwaar de geheele geestelijkheid en een aantal aanzienlijken vergaderd waren, werd o. a. gesproken over een nieuw op te rigten dagblad *le Catholique*, waarvan het proefblad reeds verschenen is.

MADRID, 4 Jan. Het congres heeft zich heden bezig gehouden met een wets-ontwerp op de wetgevende comptabiliteit.

— Men wil stellig weten, dat de regering het plan heeft om de cortes te ontbinden, indien de oppositie, gelijk gisteren, bij eenige stemming 79 stemmen bekomt, of hetgeen zeer waarschijnlijk is indien dit getal nog vermeerdert.

ENGELAND.

LONDEN, 9 Jan. Charles Shaw Lefevre, *speaker* van het huis der gemeenten is verkozen tot president van het hof van assises in het graafschap Hantz.

— In Engeland tellen de katholijken op dit oogenblik 674 kerken, 888 priesters, 13 mannen- en 41 vrouwen kloosters, 11 collegiën en 250 scholen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 10 Jan. De Domprobst Holzen uit Trier, die verkozen is tot lid der eerste kamer, is, zegt men, ter gelegenheid der nog zwevende kerkelijke kwestien, door het ministerie naar Berlijn geroepen. Kort te voren had hij ten prooi gestaan van een verraderlijken aanslag van drie boosdoeners, die het toelegden op zijn leven. Gelukkiglijk had hij nog in zijnen tuin kunnen vlugten.

— Te Tübingen, eene stad van 10,000 inwoners, heeft eene verklaring van adhaesie aan den Driekonings-Bond slechts 54 onderteekenaren opgedaan.

— Te Dortmund is zeker koopman, die kerkkashouder was van de Rongeaansche gemeente, in zijn bed door hamerslagen vermoord gevonden. Zijn zoon en vier andere personen zijn op verdenking van medepligtigheid aan den moord in hechtenis genomen.

— Het zoogenaamde Maandagkransje, een der voornaamste Frankforter politieke clubs, die 1200 leden telt, heeft eenparig besloten, geen deel te nemen aan de door den senaat uitgeschreven verkiezingen voor het nieuwe wetgevende ligchaam.

— Er is door de bondscommissie bij den Frankforter senaat aangevraagd, of deze gelooft in staat te zijn, bij gelegenheid van de aanstaande verkiezingen, de openbare rust binnen die stad te handhaven; in een tegenovergesteld geval zou hiervoor door de bondscommmissie gezorgd worden. Men heeft reden te gelooven, dat van de zijde der stadbewoners de rust niet zal gestoord worden.

— Even als Saksen, protesteert Hanover plegtig tegen het bijeenroepen van den Erfurter rijksdag. Overigens is die rijksdag, indien hij tot stand mogt komen, zonder wezenlijk belang voor de eindelijke regeling der Duitsche kwestie, die reeds in hare voornaamste deelen tusschen Pruissen en Oostenrijk in overleg met Rusland beslist is.

— Te Stockholm is den 28 Dec. een brand uitgebarsten, die, te meer naardien alle wateren met zwaar ijs bedekt zijn, de zoogenaamde Drottningholmstad in de asch dreigde te leggen. Gelukkiglijk heeft men het vuur weten te blusschen, nadat 7 of 8 nabij het paleis gelegen gebouwen waren afgebrand. De Koning en de Kroonprins waren met eenige officieren oogenblikkelijk ter plaatse van het ongeval verschenen.

BERLIJN, 10 Jan. De voornaamste wijzigingen in de constitutie-oirkonde, waarvan in de koninklijke boodschap gesproken wordt, zijn betreffende de kamers, het leger en de ministers van nagenoeg den volgenden inhoud:

De eerste kamer zal behooren gevormd te worden: *a.* Uit de meerderjarige Koninklijke Prinsen, voor zoover de Koning hen opvordert, in de kamer zitting te nemen; *b.* uit de hoofden der vroeger onmiddellijk tot het rijk betrekking staande huizen in Pruissen en de hoofden van die familien, aan wie door Koninklijk besluit het bij eerstgeboorte erfelijk regt van zitting en stemming in de eerste kamer is verleend; *c.* uit die leden, welke de Koning voor hun leven benoemt; hun getal mag het tweede gedeelte der sub *a* en *b* niet overschrijden; *d.* uit 60 leden, welke van de 200 hoogbelaste grondbezitters in elke provincie door directe verkiezing overeenkomstig de wet benoemd worden. *e.* uit 30 leden welke door de gemeenteraden der grootere steden, overeenkomstig de wet gekozen worden; *f.* uit 6 leden door de gewone professoren aan elk der 6 landsuniversiteiten te kiezen. Het gezamentlijk aantal der van *b* tot *f* aangewezen leden mag niet meer dan 200 bedragen. Eene ontbinding der Kamer betreft alleen de bij verkiezing benoemde leden.

De Tweede Kamer zal uit 350 leden bestaan:

Bij ontbinding der Kamers zullen de verkiezingen binnen 60 dagen moeten plaats hebben en de nieuwe leden binnen 90 dagen bijeenkomen.

Eene beëediging van het leger op de constitutie zal niet plaats grijpen.

De ministers zijn verantwoordelijk *aan den Koning* en aan het land.

Deze ontwerpen zijn naar de commissie voor de constitutie verwezen, om daarover te rapporteren. Graaf Brandenburg heeft verzocht, deze zaak zoo spoedig mogete behandelen.

— De Koninklijke boodschap heeft voor zoo veel de vorming eener Eerste Kamer betreft, in de Tweede Kamer weinig genoegen gegeven. Men twijfelt er aan, of de meeste voorslagen wel zullen aangenomen worden. Intusschen, al mogt dit ook zoo zijn, dan zal toch het beëedigen der constitutie door den Koning nietechter blijven, daar die voorslagen geen absoluut versischte zijn.

— De commissie der Tweede Kamer, belast met het onderzoek van een wets-ontwerp omtrent de drukpersdelieten, zal binnen kort rapport uitbrengen.

WEENEN, 6 Jan. De Keizer heeft gelast, dat alle behoeften voor zijne huishouding, garderobe, enz. in in Oostenrijksche fabrieken gekocht moeten worden.

— Men wil, dat de staat van beleg in April of Mei aanstaande zal opgeheven worden.

— De brigten uit Constantinopel zijn zeer belangrijk. De vlugtelingen--kwestie is hare beslissing nabij. Rusland verlangt nu nog slechts de verwijdering van Bem. De uitsluiting der Engelsche en Fransche gezanten bij de onderhandelingen en het opstellen van het protocol wordt door de Turksche regering stellig geweigerd.

— Tusschen Sir Strattord Canning en gen. Aupic is weder een geschil opgerezen. Terwijl de Engelsche gezant verlangt, dat men omtrent de kwestie der Donauvorstendommen onderhandelt, zoo lang de Engelsche vloot zich nog in de Bosphorus ophoudt, wil de Fransche eerst de Hongaarsche zaken uitgemaakt hebben.

ITALIE.

Brieven van Rome aan verschillende Fransche dagbladen blijven ten stelligste de terugkomst des H. Vaders te Rome tegen het midden van Januarij verzekeren.

Volgens brieven van Napels heeft Z. H. werkelijk eene leening van 20 millioen scudi gedecreteeed tegen 5 pCt. 8 millioen zouden onmiddellijk worden voorgeschoten door een oud Parijsch bankier dat reeds twee millioen versterkt heeft tot het oprigten der Romeinsche bank. Datzelfde huis zou de haljarige rente betalen, welke door het huis Rottschild geweigerd is.

Al de papiere munt der Republiek zou ingetrokken worden, de Romeinsche bank zou lequideren en eene andere bank, onder den titel van pausselijke Bank zou opgerigt en door het gouvernement met 12 millioen scudi begiftigd worden.

De Sardinische kamer van afgevaardigden heeft in de zitting van 5 Jan. zonder discussie het ontwerp-adres aangenomen. Dit adres is slechts eene betuiging van gehechtheid der kamer en bevat niets van politiek belang.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 Januarij. De senaat heeft eergisteren een voorstel van baron de Pitteurs aangenomen, bepalende, dat de senaat zich voortaan tot het voorloopig onderzoek der wets-ontwerpen in drie permanente commissien zal verdeelen.

In die zitting heeft Grenier Lefebvre rapport uitgebragt over het tusschen Belgie en Frankrijk gesloten tractaat van handel en scheepvaart; de commissie van onderzoek stelt voor, hetzelve goed te keuren.

— Men schrijft uit Antwerpen: »De kunsten en wetenschappen bloeijen alhier en gaan vooruit. Letterkunde en schilderkunst reiken elkander de hand en leven als Vlaamsche zusters.

»Onlangs werd hier eene tentoonstelling geopend, ten voordeele van een monument voor Mattheus van Bree, die behalve groot schilder ook een ijverig beoefenaar der Vlaamsche taal was en voor het Vlaamsche tooneel goede stukken geschreven heeft. De academie werd door hem op eenen hoogen stand gebragt. Zijne schilderstukken waren meest Nederlandsche onderwerpen, zoo als die van het beleg van Leiden en den dood van Beiling; over het laatste onderwerp heeft hij een drama geschreven. Hij was de oprigter eener school, die kosteloos was en waar hij aan de ouders der kinderen, die naar school gezonden werden, uit zijne eigene kas de daglooneu vergoedde, welke de kinderen door het uitoefenen van een handwerk, zouden gewonnen hebben. Hij leefde voor de kunst, de menschen en het vaderland.

»De Antwerpsche beeldhouwer Jan de Cuijper, zal het monument maken, bestaande uit een wit marmeren standbeeld van 8 voet hoog. De inwijding daarvan zal gelijk plaats hebben met dat van Antonie van Dijck, hetwelk de Place de Meir versieren zal en door Leonard de Cuijper vervaardigd wordt."

— Men blijft steeds veel sneeuw in Luxemburg waarnemen. Hier en daar zijn wolven gezien.

STADSNIEUWS.

Wij vernemen, dat in de raadsvergadering van Woensdag 9 Jan. tot stadsdoctor alhier benoemd is de heer E. Thijssen, zoon van wijlen den hoogleeraar H. Thijssen.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 12 Januarij.

BEVALLEN (8 Jan.): A. P. Scheepmaker, geb. La Cave, Z. — (9 Jan.): J. C. E. Hüvett, geb. Tortike, D.

OVERLEDEN (8 Jan.): E. Begemann, 71 j. — (9 Jan.): H. W. J. Cramer, 13 m. - M. L. Wilkens, wed. J. van Gelster, 67 j. - B. van Marken, 14 j. — (10 Jan.): E. Buhrs, 17 m.

WEERKUNDIGE WAARNEMING.

Stand der Thermometer op de hoogte van 14 Ned. el boven den beganen Grond.

1850.				Sch.	Fahr.
Zaturdag 12 Jan.	's morgens	8	„	20	„
	's middags	12	„	21	„
	's namidd.	4	„	18	„

HANDELSBERIGTEN.

ALGEMEEN OVERZIGT

OVER DEN AMSTERDAMSCHEN HANDEL IN 1849.

VERFWAREN.

(Vervolg.)

Salpeter. Oost-Indische met weinig variatie, heeft den handel zich bepaald tot de behoeften voor binnenslands. Zuid-Amerikaansche op onze markt zonder directe aanvoer geweest, zoodat men zich tot omringende markten heeft moeten wenden ter vervulling der daaraan gedurig bestaande behoeften. Thans geheel zonder voorraad.

Zwavel. Dit artikel heeft vrij groote fluctuatien ondervonden, en is steeds zeer coulant te plaatsen geweest, zijn daarvan thans bijna zonder voorraad voor de ruwe, en zijn de prijzen thans lager dan bij den aanvang van het jaar. Geraffineerde heeft minder goed debiet gehad en zijn de prijzen bijkans onveranderd gebleven.

Chromzure en Blauwzure Kali hebben beide meerder debiet voor binnenlandsche behoeften ondervonden dan vroeger en hebben door de groote fluctuatiën die in beide plaats vonden aanleiding gegeven tot een goed vertier naar buiten. De prijzen van het eerste welke in den aanvang van dit jaar *f* 53 a *f* 54 stonden, zijnde opgeloopen tot *f* 65 a 70, dan thans weder terug gegaan tot *f* 62 a 63 en die van het laatste welke in Januarij *f* 85 a 90 waren, zijn tot *f* 125 a 130 opgeloopen en thans tot *f* 105 a 110 te verkrijgen.

Soda. Asch (van 50 graden) heeft van *f* 7¼ a 7½, en idem Crystal heeft van *f* 3⅞ a 4 gefluctueerd, hebben meerder vraag ondervonden en zijn thans niet onder de hoogste notering te krijgen.

Blauwe Vitriool. Is in de laatste tijden een artikel van vrij wat omvang geworden, prijzen hebben weinig gevarieerd en zijn van dien aard dat wij daarin eerder eenige verhooging dan verlaging te gemoet zien.

Harst. Dit artikel heeft bij eene zeer beduidende aanvoer van ruim 7500 vaatjes zeer gefluctueerd en is van *f* 2¼ waarop wij het jaar intraden, terug geloopen op *f* 2, spoedig weder op *f* 2¼ gestegen en eindelijk tot den prijs van *f* 2½ terug gekomen, zelfs heeft men en detail iets daarboven besteed; de kooplust is gering en bepaalt zich op de tegenwoordige prijzen tot het vervullen van dadelijke behoeften; zoodat wij bij ruime toevoeren betwijfelen of wij de tegenwoordige koersen wel behouden zullen.

Lood. Heeft bij matige invoer maar een matig debiet gehad, alleen gedurende den zomer zijn eenige noemenswaardige partijen ter markt gebragt, hetwelk gedurende eenigen tijd ongunstig op de waarde van het artikel werkte, sedert kort is er echter meerdere kooplust gekomen, waardoor houders hunne vorderingen met *f* ½ hebben verhoogd, tot welke verhooging er echter weinig in het artikel omgaat.

Meekrap. Met zeer lage prijzen bij den aanvang van het jaar, hebben dezelve zich met zeer kleine fluctuatien gedurende de eerste 8 maanden van het jaar daarop gehouden, hoezeer de handel in hetzelve allezints voldoende was, en zeer veel voor den uitvoer werd verhandeld. In de maand September deed er zich echter een zeer levendige vraag op en begon zulks voordeelig op de prijzen te werken.

Bij het ter markt komen van het nieuwe gewas was er aanvankelijk geen bepaalde wensch om op de toen bestaande prijzen groote aankoopen te doen, dit veranderde echter zeer spoedig en de kooplust werd bij ruimere aanbiedingen der landlieden en verbeterde kwaliteit zoo groot, en plotseling zoo algemeen, dat de prijzen spoedig belangrijk klommen en wij thans vergeleken bij het laagste moment dat er geweest is, voor vele soorten *f* 5 a 6 hooger staan.

Deze groote kooplust en daardoor gevolgde rijzing schrijven wij toe voornamentlijk aan verbeterde prijzen in Frankrijk en daarbij komende speculatie gegrond op de lage prijzen waarop het artikel gevallen was, want zelfs met de plaats gehad hebbende verhooging blijven wij nog onder de middelmatige, en bestaat er alle vooruitzicht dat bij de heerschende bedrijvigheid in de fabrieken, de kleine voorraad op alle, en gunstige meening op vele buitenmarkten dit artikel verder vooruit zal gaan.

Garancine. Heeft tot iets klimmende prijzen een zeer goed debiet gehad en zijn daarvan belangrijke partijen uitgevoerd.

AMSTERDAM, 12 Januarij.

OVERZIGT DER WEEK.

Koffij. De handel hierin was weder zeer levendig en aanzienlijke partijen zijn tot verhoogde prijzen van de eene hand in de andere op speculatie overgegaan. Goed ordinair Java 36½ cs. Ordinair Brazil. 30½.

Ruwe Suiker wordt hooger gehouden. Voor 300 kanassers Java, stand N°. 6 — en 495 kranjangs, stand N°. 15½ is een goed bod te vergeefs geschied; men zegt *f* 25 en *f* 31; van Geraffineerd zoo ook eenige verkoopen op levering tot stand gebragt, waarbij men *f* ½ à ¾ hoogere prijzen op de laagste Noteringen bewilligd heeft.

Thee zoowel Chinesche als Java zeer begeerd en hooger betaald Hierin schijnt zich ook de speculatiegeest te vertoonen.

Specerijen. Notenmuscaat en Foelij zonder omzettingen met vaste prijzen. Amboina Nagelen wederom meer gevraagd en hooger. N°. 1 52 c, N°. 2 49 c., N°. 3 48 c. — Van bruine Sumatra Peper zijn deze week aan een huis afgedaan circa 600 balen à 22½ c. — en later heeft men reeds 23 c. besteed. Chinesche Kaneel 72½ c. Cassia Vera 33 a 35 c.

Van *Java-Rijst* vinden voortdurend de aan de markt komende eerste hands partijen gereedelijke koopers tot stijve prijzen, terwijl de meeste houders zich terug getrokken hebben, in afwachting dat men hier, in navolging der buitenlandsche markten, weldra hoogere waarde zal aanleggen. — Uit de tweede hand kan men gepeld Java tot *f* 8½ à 8¾, gepelde Tafel *f* 10 à 10½, dito zeer mooi *f* 11 à 11½, Carolina *f* 14 à 14½ nog bekomen. — In nieuwe Zantische Krenten hebben deze week aanzienlijke afdoeningen uit de eerste hand plaats gehad, waardoor men nu voor nieuwe Patras *f* 13¾ à 14, Cephelonia *f* 14¾ à 15 moet besteden.

Smirna Rozijn *f* 17½ à 18.

Banca Tin met *f* 48½ betaald.

GRAANMARKT.

UTRECHT, 12 Jan. Tarwe *f* 6,25 tot 7,00; Rogge *f* 4,10 tot *f* 4,50; Garst *f* 3,50 tot 3,90; Boekweit *f* 4,30 tot 4,75; Haver *f* 2,50 tot 3,00; Witte Boonen *f* 7,00 tot 8,00; Groene Erwten *f* 6,00 tot 7,00; Graauwe dito en Capuc *f* 6,00 tot *f* 7,50; Boter *f* 0,60 tot 0,70, het pond; Kaas *f* 32,00 to *f* 40,00 de 100 ponden; Aardappelen *f* 1,30 tot 1,60, pr Mud.

SCHIEDAM, 11 Jan. Rogge. De laatste dagen werden voor buiten enkele partijen oude gedroogde op speculatie gekocht op 140/2, 141 ℔ a *f* 110, *f* [illegible], alhier op zolder over te nemen. Verder is voor stookerij gedaan 147 ℔. Lib. *f* 152, 143 ℔. Koersche *f* 141; 151 ℔ Oost-Vries. Gedr. Deensche *f* 140 thans wordt algemeen iets hooger gehouden.

Gerst bij uitslijting als voren verkocht: [illegible] Koersche *f* 132, 129 ℔ Liban *f* [illegible], 129.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		11 JAN. 4½ u. gebl.	12 JAN.	4 u.	gebl.
Nederl. Werkel. Sch. à	2½ pCt.	55⅝	55½ a	55¾	55⅝
Dito Dito	3 »	64⅝	64½		
Dito Dito	4 »	85 5/16	85¼	85⅝	85⅝
Dito Obligatien O. I.	4 »	84 5/16			
Amortis. Syndic.	3½ »	85¾			
Handel-Maatschappij	4½ »				
Aand. Rijn-Spoorweg	» »	86¼	87		
Aand. Holl. S. M.	»				
Obligatien	» »				
België, Obligatien 1844	» »				
Cert. bij de Belg. Bank	2½ »				
Dito bij Rotsch. en Volksv.	» »	47⅞	48		
Spanje bij *Ardoin* £ 85	5 »	13 1/16	13		
Dito Dito » 510	» »	13 5/16	13⅛	13 5/16	13 5/16
Dito Onbep. Stukken	» »	12⅝			
Dito	3 »		38⅜		
Dito Binnenl. 2400 P.	» »	30 5/16	30	30 1/16	30 1/16
Coup. *Ardoins*	»	9 1/16	8½	8 9/16	
Passive	»	4			
Fransche Uitgest.	»	3¾			
Portugal te Londen 5 pCt. nu 4	»	35¼			
Dito Dito	» »	36 7/16	36½	36¾	36 9/16
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	106	105¾		
Dito Dito 1828 en 1829	» »		105¼		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	94½			
Dito bij *Hope*	4 »	86½			
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	85⅝			
Cert. te Hamburg	5 »				
Inschrijving in Assignat.	6 »				
Cert. van dito	» »	66¼	66¼		
Polen, Aand. à fl. 500	4 »	142			
Dito met Lot » 300	»				
Amerika, Bank-Actien	»				
Frankrijk, Obligatien	3 »	54⅛	54	54 1/16	54
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50	f				
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	83½	83¼	83⅝	83¼
Dito	2½ »	43¼			
Dito Nieuwe	5 »	88	88⅛	88¼	
Weener Bank bij *Goll en C.*	» »	90	89½		
Dito	4 »				
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito » 250	»				
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.				
Brazilië te Londen 1824	5 »	90½			
Dito Leening 1843	5 »	88¼			
Peru	4 »	63⅛	62	62¼	62¼
Mexico	5 »	29 3/16	29¼		
Griekenland	5 »				
Venezuela 6 pCt. nu	2¾ »	29¼	29⅜		
New Grenada 6 pCt nu	1½ »	17⅜	17¼	17⅜	
Ecuador	»				
Coup. Ecuador	f				
Grieken	»				

Uitgestelde Peruanen 24½, ¼, ⅛.

Hollandsche voor het geheel goed prijshoudend. Belgische iets aangenamer In 3 pCt. Fransche was tamelijk veel handel en bleven nagenoeg als gisteren. Van Spaansche was 3 pCt. Binnenl. iets minder. Ardoins-coupons onveranderd. Van de overige vreemde fondsen waren Portugesche iets williger. Peruanen door eenige verkoopen ongeveer 1 pCt. lager; de andere soorten het meest op hunnen vorige koersen.

Koers van het Geld: Beleening 2¾ pc., Prolongatie 3 pc., Disconto 2½ pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56 5/16; Zigt Parijs 56 11/16; 2/m. Londen 11,97½; Zigt Londen 12,02½; 2/m. Hamburg 34⅞; Zigt Hamburg 35 1/16; 3/m. Lissabon 42; 3/m. Porto 42; 2/m. Petersburg 1,35½.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 11 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 51; 5 pc. 97; 4½ pc. 91½; Spanje Ard. 5 pc. 12¾; Binnenl. 3 pc. 30½; Coupons —; Rom. Leening 79¾.

PARIJS, 10 Jan. Fr. 3 pc. 57,40; 4 pc. —,—; 5 pc. 93,80; 5 pc. N. —,—; Schatk. 5,50; Bank-Act. 2400,—; Belg. 1840, 5 pc. —; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 3 pc. —; Nap. 5 pc. —,—; Spanje 3 pc. Binnenl. 29¾; 3 pc. Buitenl. —; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 1834 970,—; 1849 960; Rom. leen. 86.

MADRID, 4 Jan. Act. Sch. 3 pc. 29¼; id. 5 pc. 13 1/16; Uitgest. Sch. 4⅜; Coupons 8.

LONDEN, 10 Jan. Cons. op tijd 97½ a 97⅝; Braz. 88 a 89; 1829/39 87 a 88, Ecuad. 3¾ a 4; Ven. 28½ a 29½; Uitg. 9¾ a 10¼; Gren. 16½ a 17; Uitg. 3⅜ a 3⅞; Denem. 3 pc. 73 a 74; Holl. 2½ pc. 55½ a 56; id. 4 pc. 86 a 87; Mexico 29¼ a 29½, Peru 4 pc. 62⅞ a 63½; Port. 3 pc. 35 a 36; 4 pc. 36½ a 37; 5 pc. 83 a 85; Rusl. 1822, 5 pc. 110 a 111; Spanje 5 pc. 19½ a 19¾; id. 3 pc. 37½ a 37¾; id. Coupons — a —; id. Passive 3⅞ a 4⅛.

WEENEN, 8 Jan. Met. 5 pc. 95⅞; id. 4 pc. —; 2½ pc. 50½; Bank-Actien 1185; Lot. fl. 250, 109; id. fl. 500, 175.

BERLIJN, 10 Jan. Schuldbr. 3½ pc. 88½; Loten 102½; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. 80⅛; Loten fl. 200, 95¼; id. fl. 300, 119⅛; id. fl. 500, 80½.

FRANKFORT, 9 Jan. Met. 5 pc. 86; 4 pc. 67¾; 2½ pc. 45½; Bank-Actien 1273; Darmst. Lot. fl. 50, 73; id. fl. 25, 29¾; Badensche Lot. fl. 50, 54¼; id. fl. 35, 32⅝; Nassaus. 26¼; Holl. 2½ pc 55⅝; W. S. 4 pc. 85¾; Sijndic. 3½ pc. 86.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 11 Jan. Neptunus, (s.) Londen.

HELVOET, 10 Jan. J. Tollis, Gazelle, Leverpool, l. v. Dartmouth, gesleept door de stoomboot Kinderdijk.

UITGEZEILD:

HELVOET, 11 Jan. E. Garwood, Eagle, Ipswich, gesleept door de stoomboot Kinderdijk. - Rainbow, (s.) Scheveningen.

BRIELLE, 11 Jan. Attwood, (s.) Londen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 12 Januarij in lading naar:

Keulen, Joh Itschert, Frederica.
„ G. J. Breinck, Kolln N°. 21.
Maintz. J. Leijdekker, Maintz No. 2.
Manheim. P. M. Itschert, Fortuna.
Frankfort J. Itschert, Frankfort No. 2.
Straatsburg J. Arnheiter « « 8.
Dusseldorp, Neuss en *Urdingen.* W. van Maanen, Niederrein No. 9

Rijnhoogte: ARNHEM 11 Jan. 0 el 79 duim.
KEULEN 11 « 5 voet 10 «

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 29 Dec. op 43° N. Br., 13° W. Lengte Macassar, kapt. Klein, van Rotterdam n. Batavia.

ADVERTENTIEN.

J. FEIJE, J. BREUKELAAR Hz., J. VAN DIJK, J. HELT, E. P. M. HEUKENSFELDT SLAGHEK en T. J. VAN CAMPEN, Makelaars, zullen op Maandag 21 Januarij 1850, in het voormalig O. Z, Heeren-Logement te Amsterdam, ten overstaan van den Notaris A. B. ZUURE, verkoopen: N°. 1. Eene HEEREN-HUIZINGE, met annexo WERKPLAATS en buitengewoon grooten MOES- of WARMOEZIERS-TUIN, gedeeltelijk afzonderlijk verhuurd; gelegen onder Nieuwer-Amstel, in Wijk 6, Verp.-N°. 1439. — N°. 2. Twee HUIZEN, met Bovenwoningen, Woonkelders en ERVEN, op de Lijnbaansgracht tusschen de Vijzel- en Reguliersgrachten, Wijk 58, Verp.-N°. 5267 en 5268. — N°. 3. Een HUIS en ERVE, met Bovenwoningen, in de Rozenstraat, Wijk 39, Verp.-N°. 1640. — N°. 4. Een HUIS en ERVE, met Bovenwoningen, in de Rozenstraat, Wijk 39, Verp.-N°. 1641. — N°. 5. Een HUIS en ERVE, waarin *Kommeneisch-Affaire*, met Bovenwoningen, in de Boomstraat, Wijk 49, Verp.-N°. 5522.

Breeder bij Billetten omschreven en te zien des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag, van 11 tot 2 ure. Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen vóór en op den verkoopdag te lezen zijn ten Kantore van genoemden Notaris. (1722)

LEES HIER,

Iemand, dertig jaren oud, bekend met den handel en de beurs, en eene goede hand schrijvende, zag zich gaarne ten spoedigste geplaatst op een **KANTOOR, MAGAZIJN** of **FABRIEK**, als opzigter, of voor het loopend werk als anderzins, tegen een matig salaris, *onverschillig waar.* Adres Letter Y aan het bureau dezer Courant.

(28) Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is heden verzonden, het tweede blad van den Vijfden Jaargang van het

LEES-MUSEUM

VOOR

Roomsch-Katholijken van alle standen.

Van dit goedkoope werk, welks rijke inhoud de stof bevat van circa 8 gewone boekdeelen in 8vo, en dat slechts *f* 3,00 in het jaar kost, en *franco* per post *f* 4,20, wordt 's wekelijks een vel druks afgeleverd, van 8 bladz. kl. folio formaat, of 16 kolommen; de inhoud is zeer onderhoudend en afwisselend. Nu vier jaren geleden is deze onderneming begonnen, met het doel, om het lezen van slechte boeken tegen te gaan, door het leveren van onschadelijke, aangename en dikwijls nuttige lektuur.

Zie in ons N°. 820 den inhoud van den laatsten Jaargang, waarvan, even als van de drie vorige Jaargangen, nog eenige Exemplaren tegen *f* 3,00 verkrijgbaar zijn.

Prijs-Courant der Wijnen van J. B. L. Piceni.

BIJ HET ANKER EN DE FLESCH.

STERKEN DRANK, LIKEUREN, ENGELSCHE EN BEIJERSCHE BIEREN, ENZ.,

hieronder vermeld, te bekomen in den Kelder op de hoek N. Z. Kolk en Voorburgwal, N. 47.

Lands- en Stads-Impostén, benevens de Flesschen zijn in de Prijzen begrepen.

ALLES TEGEN CONTANTE BETALING ZONDER KORTING.

ROODE BOURDEAUX WIJNEN.	Anker.	Flesch.		Anker.	Flesch.		Anker.	Flesch.
Medoc zonder lak	f 20	f 0 50	Drey Madera C.	f 60	f 1.50	Sup. fijn Genua Olie	f —	f 0.90
„ zwart lak	„ 24	„ 0.60	„ „	„ 80	„ 2.00	Bourdeaux Azijn	„ —	„ 0.30
„ rood lak	„ 28	„ 0.70	Spaansche Wijn	„ 50	„ 1.25	Wijn Azijn	„ —	„ 0.20
St. Estèfe	„ 32	„ 0.80	„ „	„ 60	„ 1.50	Beste Genever	„ —	„ 0 50
St. Julien etz.	„ 36	„ 0.90	Malaga 1e qté	„ 40	„ 1.00	Nieuwe Bessen	„ —	„ 0.60
Lynch Pauillac etz.	„ 40	„ 1.00	„ „	„ 50	„ 1.25	Citroenbitter	„ —	„ 0.60
Pommiers Agassac	„ 44	„ 1.10	Constantia	„ —	„ 3.00	Maag Elixer beste kwalit.	„ —	„ 0.80
Villeneuve de Cantemerle	„ 44	„ 1.10	Tintwijn	„ —	„ 3.00	Hallo Helv. (groen bitter)	„ —	„ 0.70
Château des 3 Moulins etz.	„ 48	„ 1.20	Kruidewijn	„ 40	„ 1.00	Bisschop Essenz 't flesj.	„ —	„ 0.30
Barton Langoa St. Julien	„ 60	„ 1.50	Moselwijn	„ 32	„ 0.80	ENGELSCHE BIEREN.		
Château Lafitte	„ 80	„ 2.00	Bodenheimer Rhijnwijn	„ 30	„ 0.75	Schotsch Ale	f —	f 0.55
„ Margaux	„ —	„ 3.00	Laubenheimer „	„ 30	„ 0.75	Brown stout	„ 20	„ 0.50
			1842 „	„ 32	„ 0.80	Londen porter	„ 18	„ 0.45
			Niersteiner „	„ 36	„ 0.90	Beyersch Bier	„ 12	„ 0.30
Ermitage	„ 54	„ 1.40	Rudesheimer „	„ 40	„ 1.00	Jopenbier	„ —	„ 1.20
BOURGOGNE-WIJNEN.			Scharlachberger „	„ 40	„ 1.00	Hollandsch Gember en	„ —	„ 0.15
Beaune	f 48	f 1.20	Marcobrunner Hochheim	„ 50	„ 1.25	Mastrichter Bier		
Pomard	„ 68	„ 1.70	Liebfraumilch „	„ 60	„ 1.50	Brussels Faro		
Volnay	„ 72	„ 1.80	Geisenheimer „	„ 60	„ 1.50	FIJNE FRANSCHE LIKEUREN.		
Nuits	„ 84	„ 2.10	Rauenthaler Bergw. „	„ 80	„ 2 00	Double Anisette Rouge		
Chambertin	„ —	„ 2.50	Rudesheimer „ „	„ 80	„ 2.00	„ „ Blanc		
Chablis blanc vieu	„ 40	„ 1.00	Johannesberg „ „	„ —	„ 3.00	„ Curaçao		
			Steiberger Cabinetwijn	„ —	„ 4.00	Eau d'Or		
Witte Wijn A.	„ 20	„ 0.50	Cognac Brandewijn A.	„ —	„ 1.00	Eau d'Argent		
„ „ B.	„ 30	„ 0.75	» „ B.	„ —	„ 1.25	Rattaffia de Cerise		f 1.50
„ Bergerac	„ 40	„ 1.00	„ „ oude C.	„ —	„ 1.50	Crème de Vanille		
„ Graves	„ 36	„ 0.90	Cogn. Brand. heel oude D.	„ —	„ 2.00	„ „ Rose		
„ Sauterne	„ 36	„ 0.90	Witte Fransche Bwijn A.	„ —	„ 0.60	„ „ [illegible]		
„ Musc. Frontignan	„ 52	„ 1.30	„ Barcelona. B.	„ —	„ 0.70	„ Kirsch		
Champagne Mouss. 1re qté	„ —	„ 1.75	„ „ C.	„ —	„ 0.80	Persico en Parfait Amour		
„ qté Supe blanc	„ —	„ 2.00	Voorloop van	„ —	„ 1.20	DOUBLE LIKEUREN.		
„ „ „	„ —	„ 2.25	Armagnac	„ —	„ 0.80	Persico, Curaçao, Anisette, Framboisen, Peperment, Nagelen, Guldewater, enz. à		f 1 per Flesch.
„ „ „ et rosé		„ 2.50	Jamaica Rum Arac.	„ —	„ 1.00			
Port à Port vieux	f 60	„ 1.50	Siroop de Punsch van Rum	„ —	„ 1.10			
„ „	„ 80	„ 2.00	„ „ of Arak	„ —	„ 1.20	ORDINAIRE LIKEUREN.		
Xeres of sherry	„ 40	„ 1.00	„ „	„ —	„ 1.40	Witte en Roode Schillen, Anijs, Lawas, Carrewij, Borstwater à 70 cts. per Flesch. Puike Bessensap à 30 per Flesch. Cardemon à 75 cts. per Flesch.		
„ „	„ 50	„ 1.25	Slemp, Sirop.	„ —	„ 1.10			
Tenerif	„ 56	„ 0.90	Limonade	„ —	„ 0.90			
Madera A.	„ 40	„ 1.00	Extr. d'Absint Suisse	„ —	„ 1.50			
„ B.	„ 50	„ 1.25	Kirschenwasser	„ —	„ 1.50			

Het bovenstaande alles, verimpost en gebotteld op Flesschen zijnde, zoo kan het verlangde direkt *franco* aan huis bezorgd worden. Voor buiten Amsterdam zijn de Prijzen *f* 4 per anker minder, vrij aan boord. De ledige Flesschen worden tegen 5 Cents en de halve Flesschen à 2½ Ct. per stuk in betaling aangenomen.

De Kelder is open van 's morgens 7 tot 's avonds 11 uren.

Ook is bij Bovengenoemde **EEN GEMEUBILEERDE KAMER** te Huur, en een Zaal tot Collegie 4 dagen in de week disponibel, waar ook Maandelijksche Collegies gehouden wordt *gratis.* (27)

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.